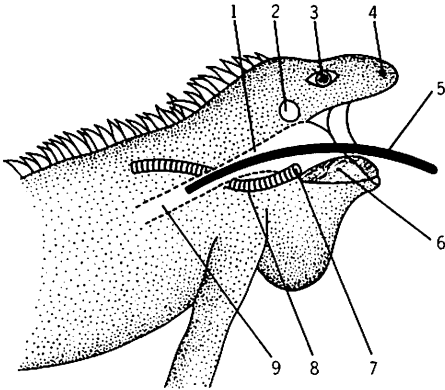

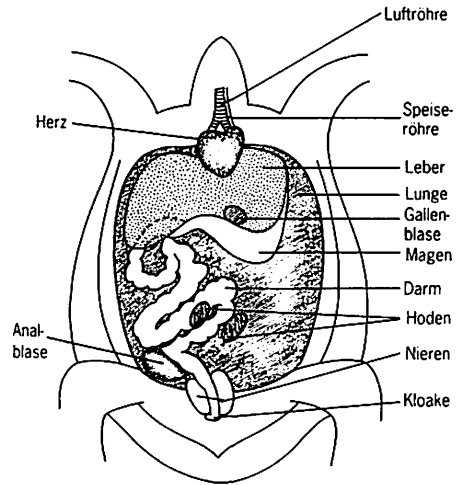
KÖHLER, G., 1996. *Krankheiten der Amphibien und Reptilien*. DATZ-Terrarienbücher. Verlag Eugen Ulmer GmbH & Co., Stuttgart. ISBN: 3-8001-7340-9. 168 pagina's, gebonden. kleurenfoto's. Prijs: ca. f 125,-

BOEKBESPREKING

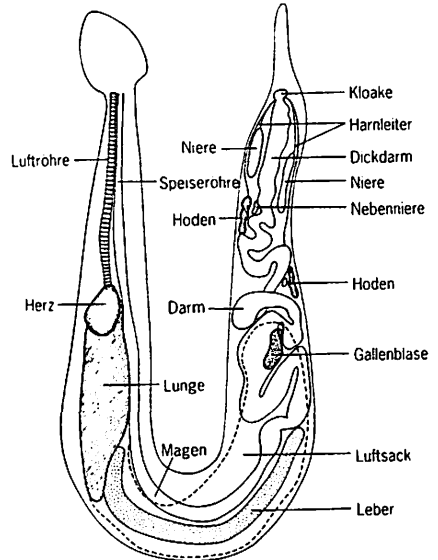
Dit in het Duits geschreven boek is, hoewel het in een Terrariumboekenserie is uitgegeven, in eerste instantie bedoeld voor praktiserende dierenartsen. Ook terrariumliefhebbers, die zich met kweek en verzorging bezig houden, vinden in dit boek een schat aan informatie, vooral op het gebied van preventieve maatregelen en het op de juiste wijze inschatten van uiterlijke veranderingen van dieren. De auteur waarschuwt echter in de inleiding - terecht - voor onoordeelkundig gebruik van deze informatie. Het boek is kort en bondig geschreven en

maakt een keurig verzorgde indruk met zijn vele en duidelijke kleurenfoto's. Zoals het hoort begint het boek met enige wettelijke bepalingen omtrent het houden van reptielen en amfibieën (in de Bondsrepubliek Duitsland). De eerste helft van het boek is gewijd aan diagnostische methodes (20 pagina's) en therapieën (50 bladzijden), waaronder tevens narcose en enkele chirurgische ingrepen worden behandeld. Dan volgen enige korte hoofdstukjes over aangeboren afwijkingen, tumorziekten, euthanasie, en het overdragen van ziekten van reptielen en amfibieën op mensen (in totaal vijf pagina's). In de tweede helft van het boek worden per diersoort de voor deze soort belangrijkste ziekten beschreven, voor zover dat in het algemene gedeelte nog niet was gebeurd (46 bladzijden). Het boek besluit met tabellen en een uitgebreide literatuurlijst. Bij de diagnostische methoden wordt ruim aandacht geschonken aan het ontlastingsonderzoek, met veel - ook voor leken - duidelijke afbeeldingen van inwendige parasieten en hun eieren. Veel reptielen zijn symptoomloos

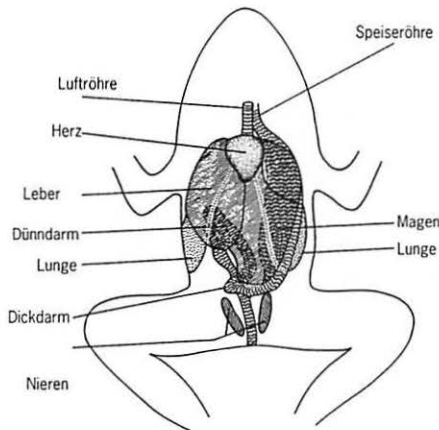

drager van potentieel ziekteverwekkende bacteriën zoals bijvoorbeeld *Salmonella* of *Pseudomonas*. Door de auteur wordt nadrukkelijk gewaarschuwd niet te streven naar het volledig vrijmaken van terrariumdieren van Gram-negatieve bacteriën, waarvoor in het verleden nogal eens gepleit is, omdat dit behalve belastend voor het dier, ook nog eens niet effectief is. Het stuk over beeldvormende technieken is zeer duidelijk en rijk geïllustreerd. Veel aandacht krijgt ook het bloedonderzoek. Achterin het boek zijn uitgebreide tabellen te vinden waarin per diersoort de normaalwaarden staan vermeld. Helaas wordt daarbij niet aangegeven volgens welke methode deze normaalwaarden tot stand zijn geko-

men. Omdat de bepalingmethode soms van invloed is op de uitslag, zijn deze normaalwaarden niet zonder meer te gebruiken. Voor sectietechnieken verwijst de auteur naar diverse andere auteurs.

Het hoofdstuk over therapieën is zeer uitgebreid. Het aanbrengen van een semi-permanente maagsonde bij schildpadden om medicijnen toe te dienen en te dwangvoederen, wordt met duidelijke afbeeldingen verhelderd. Bij de beschrijving van de intraperitoneale injectie bij slangen wordt wel gewaarschuwd voor het aanprikken van de luchtzak, maar vreemd genoeg wordt er geen norm gegeven, waar de injectie dan wél veilig kan gebeuren. Uw recensent merkt hierbij op dat bij de meeste slangen dit veilig kan geschieden aan de buikzijde, tussen twee schubben door, op de overgang van het achterste naar het middelste derde deel van de afstand van de kop tot de cloaca. De informatie over medicijnen wordt in overzichtelijke tabellen samengevat. Bij de behandeling van de diverse medicijnen valt op dat bij de bestrijding van ectoparasieten dichloorvos om veiligheidsredenen wordt verkozen boven Neguvon. De ervaring van uw recensent is precies tegenovergesteld. Jammer is het dat er geen andere middelen genoemd worden. Een goed advies is evenwel een doosje met 'verklikker'-insecten aan deze bestrijdingsmiddelen bloot te stellen. Een storende omissie is dat in de tabel met antibiotica niet staat vermeld op welke wijze deze medicijnen moeten worden toegediend. In de tekst wordt orale toediening afgewezen omdat de resorptie van antibiotica afhankelijk is van de diersoort en beïnvloedbaar door ziekte. Degene die alleen naar de tabel grijpt wordt zo wel in het

ongewisse gelaten. In dit hoofdstuk worden tevens de basisprincipes besproken van de bij reptielen voorkomende infectieziekten. Ook de bij alle reptielen voorkomende problemen zoals bijverwondingen, verstoppingen, legnood en darm- en penisprolapsen worden in dit hoofdstuk beknopt, maar duidelijk behandeld. Het hoofdstuk eindigt met diverse pagina's over narcosetechnieken en diverse chirurgische ingrepen.

Het laatste derde deel van het boek wordt gewijd aan meer specifieke ziekten. Per diergroep (amfibie, krokodil, schildpad, hagedis en slang) wordt na een korte inleiding over de anatomie en fysiologie een aantal veelvuldig gediagnosticeerde ziekten duidelijk en bondig beschreven. Deze indeling van het boek voelt aan de ene kant heel logisch aan, maar aan de andere kant maakt het het terugzoeken van een probleem lastiger, omdat niet altijd duidelijk is of iets teruggezocht moet worden in het algemene of het specifieke gedeelte. Een voorbeeld hiervan is kalk-/vitamine D-gebrek dat in het specifieke deel bij hagedissen wordt besproken, maar dat evengoed bij schildpadden voorkomt en daar onbesproken blijft. Helaas is de index bij dit terugzoeken niet altijd uitgebreid genoeg.

Het boek wordt besloten met een zeer uitgebreid register met een virusoverzicht, de al genoemde normaalwaarden voor bloedonderzoek, een lijst met de samenstelling van diverse voedingsmiddelen, een verklarende woordenlijst, een (mijns inziens iets te beknopte) index en een zeer uitgebreide literatuurlijst. Op het schutblad is bovendien nog een aantal symptomen en een lijst van mogelijke oorzaken gedrukt.

Samenvattend: een zeer fraai geïllustreerd en goed verzorgd boekje met een schat aan betrouwbare praktische ervaringen. Zeer geschikt voor dierenartsen die op een beknopte maar duidelijke manier ingevoerd willen worden in het vakgebied van de ziekten van reptielen en amfibieën. Maar ook bij elke serieuze terrariumliefhebber met een meer dan gemiddelde belangstelling voor ziekten van terrariumdieren (en met beheersing van de Duitse taal) hoort dit boek op de plank. Een absolute aanrader!

E. van der Kamp
Dierenkliniek De Langstraat
Eerste Zeine 96
5144 AL Waalwijk